

บทที่ 3

วิธิดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ สมาชิกกลุ่มชุมชนเกษตรกรรม ในอำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ซึ่งมีสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น 204 คน (สำนักงานเกษตรอำเภอดอกคำใต้, 2534) ในพื้นที่ 8 ตำบลของอำเภอดอกคำใต้ ซึ่งมีทั้งหมด 14 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มห้วยทรายเลื่อน	หมู่	3	ต. สันโค้ง	มีสมาชิก	10 คน
กลุ่มบ้านกองแล	หมู่	6	ต. ดงสวรรค์	มีสมาชิก	12 คน
กลุ่มบ้านสันป่าหนาด	หมู่	8	ต. ดอกคำใต้	มีสมาชิก	16 คน
กลุ่มบ้านม่อนผาค่า	หมู่	8	ต. บ้านปิง	มีสมาชิก	25 คน
กลุ่มบ้านถ้ำจอมคีรี	หมู่	11	ต. บ้านถ้ำ	มีสมาชิก	24 คน
กลุ่มบ้านสันทรายทอง	หมู่	10	ต. บ้านถ้ำ	มีสมาชิก	9 คน
กลุ่มบ้านแม่พริก	หมู่	5	ต. ทนงหล่ม	มีสมาชิก	4 คน
กลุ่มบ้านใหม่	หมู่	2	ต. ทนงหล่ม	มีสมาชิก	10 คน
กลุ่มบ้านทุ่งหลวง	หมู่	6	ต. ดอนศรีชุม	มีสมาชิก	19 คน
กลุ่มบ้านทุ่งหลวง	หมู่	7	ต. ดอกคำใต้	มีสมาชิก	17 คน
กลุ่มบ้านถ้ำใน	หมู่	1	ต. บ้านถ้ำ	มีสมาชิก	13 คน
กลุ่มบ้านทุ่งต้นศรีพัฒนา	หมู่	1	ต. ห้วยลาน	มีสมาชิก	6 คน
กลุ่มบ้านห้วยดอกเข็ม	หมู่	7	ต. ดงสวรรค์	มีสมาชิก	10 คน
กลุ่มพัฒนาความหวังใหม่	หมู่	4, 6, 10	ต. สันโค้ง	มีสมาชิก	29 คน

แต่จากการไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงปรากฏว่ามีสมาชิกกลุ่มฮูว เกษตรกรที่ยังคงดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในกลุ่มอยู่เพียง 11 กลุ่ม และมีสมาชิกกลุ่มฮูว เกษตรกรสตรีเหลืออยู่จำนวนทั้งสิ้น 172 คน ส่วนอีก 3 กลุ่ม ซึ่ง ได้แก่ กลุ่มห้วยทรายเลื่อน ต.สันโค้ง และกลุ่มบ้านทองแล กลุ่มบ้านหัวดอกริม ต.ดงสุวรรณ ไม่มีการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มเลย เนื่องจากได้ก่อตั้งกลุ่มมาเป็นเวลานาน (ประมาณ พ.ศ. 2524-2525) สมาชิกกลุ่มฮูว เกษตรกรสตรีส่วนใหญ่จึงออกจากการเป็นสมาชิกไปแต่งงาน และเข้าไปร่วมกิจกรรมกับกลุ่มแม่บ้านเป็นส่วนใหญ่ และนอกจากนี้อายุการเป็นสมาชิกของสมาชิกกลุ่มฮูว เกษตรกรก็ไม่ค่อยแน่นอน และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อายุการเป็นสมาชิกอย่างมากจึงไม่เกิน 2 ปี ประกอบกับเกิดภาวะฝนแล้ง จึงมีการเคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานยังต่างถิ่น เช่น กรุงเทพมหานคร ชลบุรี งานที่ไปทำส่วนใหญ่ได้แก่ ทำงานในโรงงาน (ส่วนใหญ่จะเป็นฮูว เกษตรกรสตรีที่มีเชื้อสายเป็นคนทางภาคอีสาน และได้ย้ายถิ่นเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตอำเภอดอกคำใต้มาเป็นเวลานานแล้ว เช่น ต.สันโค้ง ต.ห้วยลาน) ส่วนการไปประกอบอาชีพเป็นหญิงบริการพิเศษนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นคนในถิ่นเพเดิมและปรากฏว่ามีสมาชิกกลุ่มฮูว เกษตรกรสตรี เช่น กลุ่มบ้านหัวดอกริม หมู่ที่ 7 ต.ดงสุวรรณ ได้ไปทำงานถึงประเทศญี่ปุ่นจำนวนประมาณ 3 คน จากข้อจำกัดดังกล่าว ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสามารถเก็บตัวอย่างประชากรได้เพียง 153 คน คิดเป็นร้อยละ 88.95 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้สร้างแบบสอบถามเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลและวัดทัศนคติตลอดจนปัญหาและความต้องการของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานทั่วไป เช่น อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ของครอบครัว จำนวนการถือครองที่ดินของผู้ปกครอง การรับข่าวสาร และอาชีพเสริมของสมาชิกกลุ่มฮูว เกษตรกรสตรี

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติของสมาชิกกลุ่มฮูว เกษตรกรสตรีต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติของสมาชิกกลุ่มฮูว เกษตรกรสตรีที่มีต่อการประกอบอาชีพหญิงบริการพิเศษ

ตอนที่ 4 เป็นปัญหาและข้อเสนอนะของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรสตรีที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ตอนที่ 5 เป็นความต้องการในการประกอบอาชีพอื่น ๆ ของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรสตรี

การหาความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยการศึกษา ค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา รายงานการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งวิทยานิพนธ์ที่ผู้ศึกษาไว้เป็นหลัก โดยเฉพาะในตอนี่ 2 และตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการวัดทัศนคติ และมีคำถามทั้งที่เป็น positive และ negative ได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์ในการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติเป็นผู้ตรวจสอบและคัดเลือกคำถาม โดยในตอนี่ 2 มีคำถามทั้งหมดจำนวน 46 ข้อ คัดเลือกเหลือเพียง 20 ข้อ ตอนที่ 3 มีคำถามทั้งหมด จำนวน 73 ข้อ คัดเลือกเหลือเพียง 26 ข้อ จึงถือได้ว่าแบบสัมภาษณ์มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) แต่ผู้วิจัยก็ได้พบข้อบกพร่องของแบบสัมภาษณ์ในระหว่างการทดสอบและหลังการทดสอบ จึงได้ปรับปรุงถ้อยคำให้ชัดเจน รวมทั้งเปลี่ยนคำถามในบางข้อและเรียงลำดับคำถามใหม่ก่อนจะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง ซึ่งช่วยให้ข้อมูลที่ได้มีความถูกต้องสมบูรณ์ และเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น

การทดสอบแบบสัมภาษณ์ (Pretest) เพื่อจะได้ทราบว่าเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นมานี้ มีความน่าเชื่อถือเพียงใด (Reliability) โดยวิธีการวัดความคงที่ (Measure of Stability) ที่นิยมใช้กันมากกับแบบทดสอบทัศนคติคือ การใช้ Test-Retest Method คือนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์กลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง ที่มีลักษณะคล้ายประชากรที่ศึกษา ในครั้งนั้น ได้กำหนดกลุ่มสตรีที่ตำบลบุญเกิด และตำบลป่าซาง จำนวนตำบลละ 10 คน รวมเป็นจำนวน 20 คน เป็นผู้สัมภาษณ์ในครั้งแรกแล้ววันระยะ 3 สัปดาห์ นำแบบสัมภาษณ์ชุดเดิมผู้สัมภาษณ์คนเดิมไปสัมภาษณ์ซ้ำอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำเอาคะแนนของทั้งสองครั้งมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r_{xy}) โดยมีเกณฑ์การตัดสินว่า ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ใกล้เคียง 1.00 (ประมาณ .70-.90) แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อถือได้ (สุรพล, 2530 : 90-91) เนื่องจากสามารถทำให้ผู้ตอบคำถาม เข้าใจคำถาม และให้คำตอบได้ตรงกับความต้องการของคำถามนั้น ๆ

สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability)

$$r_{xy} = \frac{n \sum xy - (\sum x) (\sum y)}{\sqrt{(n \sum x^2 - (\sum x)^2) (n \sum y^2 - (\sum y)^2)}}$$

r = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความเชื่อถือได้

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

x = คะแนนทดสอบครั้งแรก

y = คะแนนทดสอบครั้งหลัง

ผลปรากฏว่าได้ค่า r_{xy} ของตอนที่ 2 เท่ากับ 0.76 ตอนที่ 3 เท่ากับ 0.89 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเครื่องมือชนิดนี้ความเชื่อถือได้ สามารถได้คำตอบที่ตรงกับความต้องการทุกประการ การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือกับเกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ และเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลที่เกี่ยวข้อง เพื่อการจัดทำแผนงาน การติดต่อประสานงานในการเก็บและรวบรวมข้อมูล โดยการนัดสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรสตรี ตามวัน เวลา และสถานที่ ที่ได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้า โดยคำนึงถึงความสะดวกของยุวเกษตรกรสตรีเป็นหลัก และบางครั้งก็ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในตอนกลางคืน เนื่องจากเป็นช่วงของฤดูการทำนา ทำสวน และทำไร่ เมื่อเสร็จสิ้นการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละวัน ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องของแบบสัมภาษณ์ทุกชุด เมื่อพบข้อบกพร่องก็จะทำการแก้ไขและนำกลับไปสัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่งในวันรุ่งขึ้น ดังนั้นข้อมูลจึงมีอยู่ 2 ลักษณะดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กับสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรสตรี จำนวน 153 คน

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมหน่วยงานของทางราชการ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องคือ สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา สำนักงานเกษตรอำเภอดอกคำใต้ และศูนย์สตรีศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 6 กรกฎาคม - 30 สิงหาคม 2535

รวมระยะเวลา 54 วัน

การวัดตัวแปรในการวิจัย

การแบ่ง Scale ในการวัดทางสถิติ จะแบ่งดังนี้

1. อายุและระดับการศึกษา จะแบ่งตามแบบรายงานการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร ประจำปี 2534 ของสำนักงานเกษตรอำเภอดอกคำใต้
 - 1.1 อายุของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรสตรี แบ่งข้อมูลออกเป็น 3 กลุ่ม คือ อายุระหว่าง 10-14 ปี, 15-19 ปี และ 20-30 ปี
 - 1.2 ระดับการศึกษา แบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ระดับ คือ ป.4-6, ม.1-3, ม.4-6 และสูงกว่า ม.6
2. สถานภาพสมรส แบ่งข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่สมรสแล้ว กับกลุ่มโสด
3. รายได้ของครอบครัว จะแบ่ง โดยจากการหาค่าเฉลี่ยของข้อมูลทั้งหมดแล้วจึงแบ่งกลุ่มดังนี้
 - 3.1 กลุ่มที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย ให้เป็นกลุ่มที่มีรายได้ของครอบครัวมากกว่าส่วนกลุ่มที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยถือเป็นกลุ่มที่มีรายได้ของครอบครัวน้อย
4. จำนวนการถือครองที่ดินของครอบครัว แบ่งข้อมูลออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มไม่มีที่ดิน, กลุ่มที่มีจำนวนการถือครองที่ดินของครอบครัวมาก และกลุ่มที่มีจำนวนการถือครองที่ดินของครอบครัวน้อย ซึ่งจะแบ่ง โดยจากการหาค่าเฉลี่ยของข้อมูลทั้งหมด แล้วจึงแบ่งกลุ่มดังนี้
 - 4.1 กลุ่มที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย ให้เป็นกลุ่มที่มีจำนวนการถือครองที่ดินของครอบครัวมากกว่าส่วนกลุ่มที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยถือเป็นกลุ่มที่มีจำนวนการถือครองที่ดินของครอบครัวน้อย
5. การรับข่าวสาร แบ่งข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่มีการรับข่าวสารมากกับกลุ่มที่มีการรับข่าวสารน้อย โดยคิดจากข้อคำถามที่เป็นข้อมูลเฉพาะการรับข่าวสาร โดยมีข้อคำถาม 18 ข้อ ให้คะแนนได้รับรู้และรู้เป็น 1 คะแนน ส่วนไม่ได้รับรู้และไม่รู้เป็น 0 คะแนน แล้วนำคะแนนรวมทั้งหมดของแต่ละคนมาหาค่าเฉลี่ย แล้วจึงแบ่งกลุ่มคือ กลุ่มที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย ให้เป็นกลุ่มที่มีการรับข่าวสารมาก ส่วนกลุ่มที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยถือเป็นกลุ่มที่มีการรับข่าวสารน้อย

6. อาชีพเสริม แบ่งข้อมูลออกเป็น 4 กลุ่มคือ ค้าขาย รับจ้าง/บริการ ทำงานในโรงงาน และไม่มีอาชีพเสริม (ระบุ)

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้นำมาทำการตรวจสอบความเรียบร้อยและความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบ รวมทั้งการเปลี่ยนข้อมูลที่ได้ออกมาทั้งหมดให้เป็นรหัสด้วยมือ (Manual edition) แล้วนำมาลงในแบบรหัส (Data coding form) ตรวจสอบความถูกต้องของการเข้ารหัสอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำข้อมูลทั้งหมดไปบันทึกลงในแผ่นบันทึกข้อมูล (Diskette) จากนั้นนำไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Science/Personal Computer)

2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์

- ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ปัญหาและข้อเสนอแนะ ตลอดจนความต้องการของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรสตรี

- ค่าเฉลี่ยที่สัมพันธ์ของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรสตรี จะดำเนินการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้ (ประคอง, 2520:52)

1. แจกแจงความถี่ของคะแนนทุก ๆ ข้อของแบบสอบถาม
2. คูณความถี่ (f) ของคะแนนแต่ละช่วงด้วยน้ำหนักคะแนนประจำช่วง (X)

ที่กำหนด

3. หาค่าเฉลี่ย (X) ของคำตอบแต่ละข้อ โดยใช้สูตร

ลิขสิทธิ์ของวิทยานิพนธ์ของใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

4. ตีความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบแต่ละข้อดังนี้

4.6 - 5.0 เท่ากับ มากที่สุด

3.6 - 4.5 เท่ากับ มาก

2.6 - 3.5 เท่ากับ ปานกลาง

1.6 - 2.5 เท่ากับ น้อย

1.0 - 1.5 เท่ากับ น้อยที่สุด

5. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคำตอบแต่ละข้อ

โดยใช้สูตร

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

- ค่าไคสแควร์ (Chi - square technique) เพื่อทดสอบความเป็นอิสระ (test of independence) ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามในสมมติฐานของการวิจัย โดยใช้สูตร (เจริญ และอนันต์ชัย, 2523 : 240)

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^k \frac{(f_i - F_i)^2}{F_i}$$

กำหนดให้ f_i = จำนวนที่สังเกตได้สำหรับค่าในจำแนก i
 F_i = จำนวนที่คาดหมายตามสมมติฐานสำหรับจำแนก i
 i = 1, 2, ---, k จำแนกในข้อมูลนั้น

หาค่า F_i โดยใช้สูตร $F_i = \frac{\sum r \times \sum c}{N}$

N

- หาขนาดความสัมพันธ์ของตัวแปรแบบค่าสัมประสิทธิ์การถ่วง (Contingency coefficient) โดยใช้สูตรคำนวณของเพียร์สัน (Pearson) ดังนี้ (กานดา, 2530 : 250)

$$C = \sqrt{\frac{\chi^2}{\chi^2 + N}}$$

เมื่อ C คือ ขนาดของความสัมพันธ์หรือค่าสัมประสิทธิ์การถ่วง (Contingency coefficient)

χ^2 คือ ค่าไคสแควร์

N คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved